

Uz 30. obljetnicu smrti

VINKO ŽGANEC

(1890. - 1976.)

Prije 30 godina umro je veliki hrvatski etnomuzikolog, melograf i skladatelj poznate euharistijske popijevke Moj Isuse

Vinko Žganec rođen je 22. siječnja 1890. godine u malom međimurskom selu Vratišincu. Osnovnu školu završava u rodnom selu. Školovanje nastavlja na Varaždinskoj gimnaziji. Tri razreda gimnazije (danas osmogodišnje) završava u Varaždinu, a četvrti u Zagrebu kao pitomac nadbiskupskog "orfanotrofija" (đlačkog doma). Glazbu uči privatno kod Franje Dugana (starijega) i Vjekoslava Rosenberga Ružića. U Zagrebu završava teološki i pravni fakultet s doktoratom. Djelovao je neko vrijeme kao svećenik i pravnik, a zatim kao profesor etnomuzikologije na zagrebačkoj Glazbenoj akademiji. Umire u Zagrebu 12. prosinca 1976. godine u 86. godini života, a pokopan je u rodnom Vratišincu.

Djetinjstvo je proveo u kraju u kojem je pučko pjevanje bilo vrlo živo. Ljudi su pjevali gotovo u svim životnim prigodama. Tako se održavala glazbena tradicija kraja. U takvom glazbenom ozračju živio je dječak Vinko Žganec.

Sjećajući se djetinjstva u jednom razgovoru je rekao, kako je u njegovoj rodnoj kući stanovao stariji gospodin Joža Posavec, koji je svaku večer prije spavanja pjevao stare međimurske popijevke. Dječak Vinko je to slušao, ali je prava šteta što nije, kako to kasnije i sâm navodi, zabilježio barem neke od njih.

Svoju prvu narodinu popijevku zabilježio je kao gimnazijalac u rodnom Vratišincu 1908. godine. Popijevka se zvala *Megla se kadi, hajdina cvete*, a otpjevala mu je njegova sestra Roza.

Kao sjemeništarač, za vrijeme školskih praznika, odlazi u Kotoribu gdje uvježbavajući župni zbor susreće djevojke koje su osim crkvenih znale pjevati i mnoge svjetovne pučke popijevke. Tamo započinje ozbiljnije zapisivati napjeve ne sluteći do kakvih razmjera će se razviti njegova djelatnost na tom polju. Između ostalih zapisuje dobro poznatu popijevku *Zvira voda iz kamena*. Ovi prvi doticaji s narodnom popijevkom zacijelo su se utkali u dušu mladoga Vinka i, razvijajući u njemu postupno ljubav prema pučkoj

popijevci, iznjedrili plodove zavidnih razmjera.

U svom sveukupnom radu na području etnomuzikologije i melografije dr. Vinko Žganec je sakupio preko 15000 napjeva koji se nalaze u opsežnim zbirka, na magnetofonskim snimkama ili u rukopisu. Bio je prvi u Hrvatskoj koji je znanstveno istraživao i analizirao strukturu narodnih melodija po suvremenim znanstvenim metodama. Po uzoru na Finca Ilmarija Krohna sve je zapise transponirao na zajednički završni ton, označavajući posebno dijelove melodijskih redaka i dodajući druga melografska znakovlja.

Vinko Žganec je od najranije mladosti u dodiru i sa crkvenom glazbom. Bilo je to u rodnom Vratišincu, gdje je kao šestogodišnjak u pratnji svoga oca došao na kor župne crkve te, čuvši i vidjevši župnog orguljaša kako prebire po tipkama orgulja, ostao, kako on kaže, frapiran. Prvi put se našao za nekim glazbenim instrumentom (kao osmoškolac) u katoličkom internatu. Bio je to harmonij na kojem je počeo svirati. Tako ga je uvježbao da je mogao u đlačkoj kapelici vršiti službu orguljaša. U to vrijeme počeo je pisati i vlastite skladbe postavljajući im dvoglasnu i troglasnu pratnju. Neke od tih skladba poslao je Franji

Kuhaču koji ga je nakon toga pozvao na razgovor i savjetovao mu da ode u sjemenište gdje će imati priliku učiti glazbu. Vjerojatno je Kuhačev savjet utjecao na odluku mladoga Vinka. Odlučio je poći u sjemenište. U sjemeništu je ubrzo nakon dolaska pristupio pjevačkom zboru *Vijenac*. Voditelj zbora bio je svećenik Filip Hajduković koji ga je preporučio Franji Duganu da ga uzme za svoga đaka.

Kao bogoslov Žganec je bio aktivni član *Cecilijanskog društva*. Suradivao je u časopisu *Sveta Cecilija* brojnim prilozima. Bio je među prvim i najaktivnijim pokretačima i praktičnim protagonistima cecilijanskih ideja koje su poticale obnovu crkvene pučke popijevke. Već kao bogoslov nesebično se

trudio i radio na izdavanju pjesmarice manjeg formata u kojoj će biti hrvatske pučke crkvene popijevke koje odgovaraju duhu crkvene glazbe. Plod tog njegova rada bila je pjesmarica *Hrvatski koralji*. Ta je pjesmarica bila sjeme iz kojeg su u kasnijim godinama nicali nove crkvene pjesmarice te jedna od najznačajnijih crkvenih pjesmarica *Hrvatski crkveni kantual* 1934. godine u kojoj su donesene Žgančeve harmonizacije popijevaka: *Nek mine Majko s lica tvog, Ptičice lijepo pjevaju, Zdravo Kralj mladi, Jezus dragi, Sretnih li vas, grešni ljudi, Dobri Kriste Sine Božji, Pjevaj hvale Magdaleno, Zdravo Sveti Sakramente* i tri izvorne skladbe: *Moj Isuse, Izbavi me i Tužnoj Majci*.

Dr. Vinko Žganec učinio je mnogo, posebice na području etnomuziko-

logije i melografije, više nego što bi se moglo od jednoga čovjeka očekivati. Za sva ta svoja vrijedna glazbena djela dobio je mnoga priznanja i odlikovanja. Svojim radom i rezultatima toga rada dobrano je obogatio hrvatsku glazbenu baštinu. Njegovi zapisi, znanstveni radovi, harmonizacije, obrade i autorske skladbe dragocjeno su blago glazbene kulture našega naroda. Svojim radom i djelima zadužio je hrvatski narod i povijest, napose krajeve u kojima je sabirao pučke napjeve istrгнуvši tako zaboravu mnoge lijepe narodne popijevke. Njegove zbirke i snimke popijevaka nepresušivo su vrelo iz kojeg će se crpsti materijal za buduća pokoljenja, koja će imati afinitet za narodnu umjetnost.

Niko Luburić

Posjetite stranice Hrvatskog društva crkvenih glazbenika

www.crkvena-glazba.hr

HRVATSKO
DRUŠTVO
CRKVENIH
GLAZBENIKA

► Naslovna

Naslovna

HDCG

Bilten on-line

U susret blagdanima

Skladbe (download)

Vijesti

Institut ICG

Propisi o crkvenoj glazbi

Časopis Sveta Cecilija

Naši zaštitnici

Arhiva

Kontakt

Mapa stranica

Dobrodošli na internet-stranice Hrvatskog društva crkvenih glazbenika!

Na našim internet-stranicama možete:

- čitati vijesti i najave o događanjima na području crkvene glazbe u Hrvata
- preuzeti i poslušati novonastale kao i već izvođene skladbe
- pratiti prijedloge liturgijskih pjesama za nedjeljna i blagdanska slavlja
- pročitati crkvene dokumente o crkvenoj glazbi
- pronaći mnoštvo drugih korisnih informacija.

Članovi Hrvatskog društva crkvenih glazbenika, registrirajući se, imaju dodatnu mogućnost čitanja i preuzimanja novih brojeva biltena-online *Naviještati glazbom!*

Internet-stranice HDCG-a su otvorene za suradnju, za Vaše vijesti, najave, skladbe i sve informacije koje su na dobrobit i korist svim crkvenim glazbenicima!